

Input van Stichting 113 Zelfmoordpreventie op de

Wet vrij en veilig onderwijs

21 juli 2023

Over Stichting 113 Zelfmoordpreventie

Stichting 113 Zelfmoordpreventie is de nationale organisatie voor preventie van suïcide. Suïcide is een van de meest tragische uitkomsten als het gaat om psychische problematiek en mentaal welbevinden. Onze missie is een land waarin niemand eenzaam en radeloos sterft door suïcide. 113 Zelfmoordpreventie biedt laagdrempelige online hulpverlening door professionals en vrijwilligers.

Mensen met suïcidale gedachten en hun naasten kunnen anoniem en gratis gebruik maken van de op reguliere zorg aanvullende diensten van 113 Zelfmoordpreventie. Onze preventieve hulpverlening bestaat onder meer uit hulplijnen (telefonisch en per chat), online anonieme therapeutische begeleiding en digitale zelfhulpmogelijkheden. 113 Zelfmoordpreventie doet ook wetenschappelijk onderzoek om kennis te vergroten en, door toepassing van die kennis, een daling van het aantal suïcides in Nederland te bevorderen. Daarnaast zijn wij sinds 2014 kwartiermaker en coördinator van het landelijk suïcidepreventiebeleid van het ministerie van VWS (inmiddels de Derde Landelijke Agenda Suïcidepreventie) en in die rol intensief aanjager van een sector overstijgende, integrale aanpak, waarbij we in contact staan met tal van landelijke en lokale organisaties in het sociaal domein, onderwijs, bedrijfsleven, etc. Speciale aandacht daarin hebben risicogroepen, waaronder LHBTI-personen en jongeren.

Doel

In de introductie van de onlineconsultatie staat dat “dit wetsvoorstel gaat over het verbeteren van de veiligheid op school. Daarbij moeten scholen meer doen om onveilige situaties in beeld te krijgen en ervoor te zorgen dat die minder voorkomen. De Onderwijsinspectie krijgt ook meer informatie over onveilige situaties. Daarnaast komen er regels voor de manier waarop scholen omgaan met klachten. Ten slotte moeten scholen jaarlijks hun veiligheidsbeleid beoordelen in het licht van de kennis die zij op het gebied van (on)veiligheid hebben opgedaan.”¹

De wet introduceert daarom:

1. Een jaarlijkse monitor van de veiligheid
2. Een registratie- en meldplicht voor een aantal zeer ernstige veiligheidsincidenten
3. Versterking van het klachtenstelsel
4. Jaarlijkse evaluatie veiligheidsbeleid

Zienswijze 113

Regelmatig weten scholen de weg naar Stichting 113 Zelfmoordpreventie te vinden. Vanwege de eigen ervaringen met leerlingen met suïcidale gedachten en de vraagstukken hieromtrent. Of wanneer er een jongere door suïcide om het leven is gekomen. Een suïcide heeft enorme impact op de leerlingen, de school en iedereen eromheen. 113 vindt het dan ook bemoedigend dat zelfdoding van een leerling in de Memorie van Toelichting (MvT) wordt genoemd als voorbeeld van een ernstig veiligheidsincident.

¹ [Overheid.nl | Consultatie Wet vrij en veilig onderwijs \(internetconsultatie.nl\)](https://overheid.nl/consultatie/wet-vrij-en-veilig-onderwijs-internetconsultatie.nl)

Suïcidaliteit is een onderwerp dat van belang kan zijn als het gaat om de (sociale) veiligheid en het welbevinden van leerlingen. Suïcidepreventie vormt een essentieel onderdeel van sociale veiligheid in het kader van welbevinden van leerlingen.

In de MvT staat: “Een veilig schoolklimaat is een noodzakelijke voorwaarde om als leerling te kunnen leren en om je als leerling te kunnen ontwikkelen. Om die reden is in 2015 in de onderwijswetgeving verankerd dat het bevoegd gezag zorg draagt voor de veiligheid van leerlingen op school.” [...] “Het doel van dit wetsvoorstel is het veiligheidsbeleid van scholen te versterken door duidelijkheid te scheppen over de minimumeisen die ten grondslag liggen aan goed veiligheidsbeleid.”²

Ook staat er in de MvT: “Een verplichte en systematische evaluatie op grond van alle beschikbare gegevens is vooral ook bedoeld als aansporing om het veiligheidsbeleid op grond van de meest recente informatie concreet handen en voeten te geven.”³

113 gaat ervan uit dat de hier geïntroduceerde meldingen en registratie wat betreft suïcidaliteit ook worden gerekend onder de ‘beschikbare gegevens’ die in de jaarlijkse evaluatie moeten worden meegenomen. Zo kan worden geleerd van incidenten. En kan de aandacht van scholen steeds meer gaan naar de momenten *voordat* een jongere zo klem zit dat hij of zij geen andere uitweg meer ziet. Zoals door ervoor te zorgen dat sleutelfiguren getraind zijn om ‘het’ gesprek te voeren met een jongere. Maar ook naar, als zich toch een suïcide heeft voorgedaan, naar beleid voor nazorg.

Bestaande voorbeelden van elementen van veiligheidsbeleid voor onderwijsinstellingen staan hieronder opgenomen.

Concluderend

113 vindt het bemoedigend om te zien dat zelfdoding van leerlingen in beeld is als voorbeeld van een ernstig veiligheidsincident waarvoor meldplicht en registratieplicht geldt.

113 gaat ervan uit dat deze meldingen en registratie mee moeten worden genomen in de hier geïntroduceerde jaarlijkse evaluatie.

113 rekent erop dat deze stappen eraan zullen bijdragen dat suïcidepreventie een onlosmakelijk onderdeel wordt van het veiligheidsbeleid van onderwijsinstellingen.

Zo gelezen wordt het wetsvoorstel door 113 van harte ondersteund.

Met vriendelijke groet,

Monique Kavelaars
Voorzitter Raad van Bestuur, Stichting 113 Zelfmoordpreventie

² P. 2 MvT

³ P. 17 MvT

Bestaande voorbeelden van wat een onderwijsinstelling kan doen:

- Voorbeeldprotocollen voor het voeren van meerjarig suïcidepreventiebeleid en praktisch toepasbare instrumenten voor onderwijsinstellingen zijn beschikbaar via 113.
- Er komen bij 113 veel vragen binnen vanuit scholen. Op nog lang niet elke school weet de mentor, docent of zorgcoördinator wat te doen wanneer een leerling kenbaar maakt suïcidale gedachten te hebben. Uit de vele gesprekken en samenwerkingen met scholen en overkoepelende partijen, is er veel kennis en ervaring opgedaan specifiek om de scholen te ondersteunen in de zoektocht naar hoe deze jongeren zo goed mogelijk te kunnen vinden, het gesprek met hen aan te gaan en te zorgen dat er hulp gevonden kan worden. De school is ten slotte niet de plek waar de suïcidaliteit behandeld moet worden. Maar het is wel de plek waar de jongere zich veilig mag voelen, moet durven vertellen hoe het met hem gaat en ondersteuning kan krijgen zodat deze jongere ook zo goed mogelijk kan profiteren van het onderwijs dat hem wordt aangeboden.
Juist om deze leerlingen zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen en hen preventief aanbod te geven, worden onderwijsinstellingen gestimuleerd om actief deel te nemen in een lokaal suïcidepreventie-netwerk. Een dergelijk netwerk kan ook onderdeel zijn van reeds bestaande lokale netwerken, zolang suïcidepreventie er een herkenbaar en cyclisch onderdeel van vormt.